КОМИТЕТ
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ПО ОХРАНЕ ОБЪЕКТОВ
КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МӘДӘНИ
МИРАС ОБЪЕКТЛАРЫН
САКЛАУ КОМИТЕТЫ

ПРИКАЗ **БОЕРЫК**

03.12.2021 № 306-П

Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, Горький урамы, 24 йорт адресы буенча урнашкан «П.М.Сушенцов йорты» ачыкланган мәдәни мирас объектын «П.М.Сушенцов йорты», 1904 ел, сыйфатында төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты сыйфатында Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләренең бердәм дәүләт реестрына кертү, чикләрен, аның территориясеннән файдалану режимын һәм сак предметын раслау турында

«Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният һәйкәлләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 1 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объектын яисә җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектын Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарих һәм мәдәният һәйкәлләренең) бердәм дәүләт реестрына төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объектын кертү турында карар кабул итү тәртибе турындагы Нигезләмәне раслау турында» 2016 елның 10 июнендәге 393 номерлы карары, 2021 елның 2 сентябрендәге елгы дәүләт тарихи-мәдәни экспертизасының уңай нәтиҗәсе нигезендә, боерам:

1. Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, Горький урамы, 24 йорт адресы буенча урнашкан «П.М.Сушенцов йорты» ачыкланган мәдәни мирас объектын «П.М.Сушенцов йорты», 1904 ел, сыйфатында төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты сыйфатында Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас

объектларының (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләренең бердәм дәүләт реестрына кертергә.

2. Бу боерыкка 1 кушымта нигезендә Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, Горький урамы, 24 йорт адресы буенча урнашкан «П.М.Сушенцов йорты», 1904 ел, төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясенең чикләрен расларга.

3. Бу боерыкка 2 кушымта нигезендә Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, Горький урамы, 24 йорт адресы буенча урнашкан «П.М.Сушенцов йорты», 1904 ел, төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясеннән файдалану режимын расларга.

4. Бу боерыкка 3 кушымта нигезендә Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, Горький урамы, 24 йорт адресы буенча урнашкан «П.М.Сушенцов йорты», 1904 ел, төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объектының сак предметын расларга.

5. Бу боерыкның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Рәис И.Н. Гущин

Татарстан Республикасы мәдәни мирас объектларын саклау комитетының «___» _____ ______ елның _________боерыгына 1 кушымта

Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, Горький урамы, 24 йорт адресы буенча урнашкан «П.М.Сушенцов йорты», 1904 ел, төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты **территориясе чикләре**

Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, Горький урамы, 24 йорт адресы буенча урнашкан «П.М.Сушенцов йорты», 1904 ел, төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләренең **картасы (схемасы)**

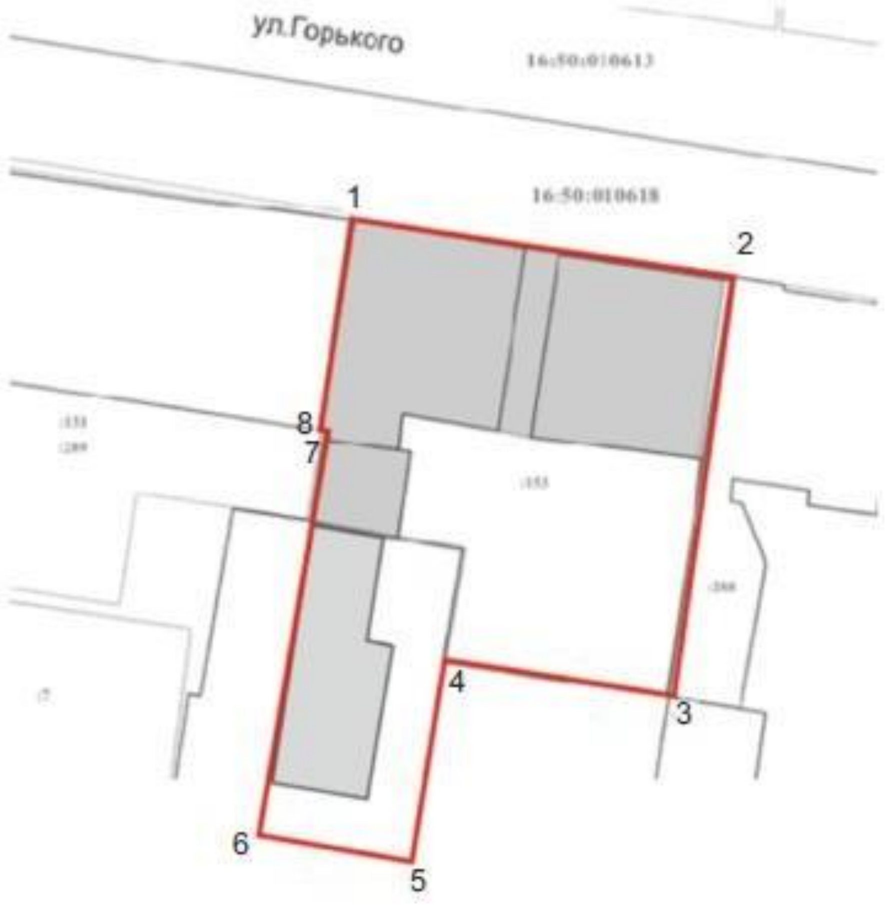

Шартлы билгеләр

	- мәдәни мирас объекты территориясе чикләре
	- мәдәни мирас объекты
	- капиталь төзелеш объекты
	- җир кишәрлегенең чикләре
16:50:010618	- кадастр кварталының имзасы
:153	- җир кишәрлегенең кадастр номеры
1	- территория чикләренең характерлы ноктасы

Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, Горький урамы, 24 йорт адресы буенча урнашкан «П.М.Сушенцов йорты», 1904 ел, төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләренең **картографик тасвирламасы**

Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, Горький урамы, 24 йорт адресы буенча урнашкан «П.М.Сушенцов йорты», 1904 ел, төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләре түбәндәгечә үтә:

Чикләрне үтү		Чикне үтү тасвирламасы
ноктадан	ноктага кадәр	
1	2	3
1	2	Горький урамы буйлап җир кишәрлеге чигендә урнашкан 1 нче ноктадан алып көнчыгыш юнәлештә 2 нче ноктага кадәр;
2	3	Горький урамы буенча җир кишәрлеге чигендә урнашкан 2 нче ноктадан алып җир кишәрлегенең квартал эчендәге чиге буйлап 3 нче ноктага кадәр;
3	6	җир кишәрлегенең квартал эчендә урнашкан 4 нче ноктадан алып җир кишәрлегенең квартал эчендәге чиге буйлап көнбатыш юнәлештә 6 нчы ноктага кадәр;
6	1	җир кишәрлегенең квартал эчендәге чигендә урнашкан 6 нчы ноктадан алып 1 нче ноктага кадәр.

Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, Горький урамы, 24 йорт адресы буенча урнашкан «П.М.Сушенцов йорты», 1904 ел, төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләренең **борылыш нокталары таблицасы**

Нокта №	Ноктаның җирле координаталар системасындагы координаталары (МСК-16)	
	X	Y
1	476250.47	1306522.67
2	476245.7	1306554.48
3	476210.64	1306549.17
4	476213.47	1306530.44
5	476196.56	1306527.18
6	476198.56	1306514.90
7	476232.8	1306520.49
8	476232.88	1306520.09
1	476250.47	1306522.67

Татарстан Республикасы мәдәни
мирас объектларын саклау
комитетының «___» ____
_____ елның ________боерыгына
2 кушымта

Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, Горький урамы, 24 йорт адресы буенча урнашкан «П.М.Сушенцов йорты», 1904 ел, төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясеннән **файдалану режимы**

Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, Горький урамы, 24 йорт адресы буенча урнашкан «П.М.Сушенцов йорты», 1904 ел, төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләрендә түбәндәгеләр **рөхсәт ителә:**

- мәдәни мирас объектының физик сакланышын тәэмин итүгә юнәлдерелгән мәдәни мирас объектын саклап калу эшләрен башкару, шул исәптән консервацияләү, ремонтлау, реставрацияләү, заманча файдалануга яраклаштыру;
- мәдәни мирас объектының сакланышын тәэмин итү таләпләренә каршы килмәгән һәм мәдәни мирас объектының заманча шартларда эшләвен тәэмин итәргә мөмкинлек бирә торган хуҗалык эшчәнлеген алып бару;
- мәдәни мирас объектын, аның үзенчәлекләрен үзгәртмичә, сак предметын тәшкил итүче функциональ файдалануның төрләре нигезендә заманча файдалануда файдалану һәм аларның җайлашуы;
- «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләрен исәпкә алып, мәдәни мирас объектының бөтенлеген боза торган корылмаларны һәм объектларны, шул исәптән вакытлыча, җимерү;
- гамәлдәге инженерлык инфраструктурасы объектларын (тышкы су белән тәэмин итү, канализация, җылылык белән тәэмин итү, газ, электр белән тәэмин итү, телефонлаштыру һ.б.) капиталь ремонтлау, шулай ук башкарыла торган эшләр (шул исәптән динамик йогынты) мәдәни мирас объектына йогынты ясамау шарты белән инженерлык инфраструктурасының яңа объектларын җир асты юлы белән салу;
- мәдәни мирас объектын саклап калуга, алардан файдалануга һәм аларны популярлаштыруга юнәлтелгән территорияне төзекләндерү;
- мәйданчыкларда традицион материалларны (кирпеч, таш, гранит һәм башка табигый материалларны, шулай ук табигый материалларны) куллану;
- тарихи мохит элементлары характеристикаларына җавап бирә торган аерым урнаштырылган яктырту җиһазларын куллану;
- яшелләндерү: агачларны яшелләндерү, агачларны санитар кисү, яшелләндерүнең яңа элементларын утырту;
- тарихи-шәһәр төзелеше мохитен саклап калу, мемориаль һәм архитектура-ансамбль мөнәсәбәтендә югалган тарихи элементларны (Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният һәйкәлләре турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләрен исәпкә алып,

аларны торгызу өчен кирәкле җитәрлек фәнни мәгълүматлар булган очракта биналарны, корылмаларны, кече архитектура рәвешләрен, коймаларны) торгызу;

- мәдәни мирас объектының төп фасадында мәгълүмати язмалар һәм билгеләр урнаштыру беренче каттан да югары түгел;

- кулланучылар игътибарына «Кулланучылар хокукларын яклау турында» 1992 елның 07 февралендәге 2300-1 номерлы Федераль закон таләпләренә туры китерү өчен билгеләнгән тышкы мәгълүмат чараларын (вывескаларны) урнаштыру: эшчәнлек профиле, оешманың фирма исеме, аның урнашкан урыны (адресы) һәм эш режимы, индивидуаль эшкуарны дәүләт теркәве турында һәм аны теркәгән органның исеме турындагы мәгълүмат законнар нигезендә;

- тышкы мәгълүмат чаралары (вывескалар) биеклеге фриз биеклегеннән 2/3 артык булмаска тиеш, катлар тәрәзәләре арасына теге яки бу корылманы урнаштыру регламентлаштырыла.

Югарыда атап үтелгән барлык эшләр «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният һәйкәлләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләре нигезендә башкарыла.

Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, Горький урамы, 24 йорт адресы буенча урнашкан «П.М.Сушенцов йорты», 1904 ел, төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләрендә түбәндәгеләр **тыела:**

- капиталь төзелеш объектларын төзү һәм һәйкәл яисә капиталь төзелеш объектларының ансамбле территориясендәге күләм-пространство характеристикаларын арттыру; мәдәни мирас объектын яисә аның аерым элементларын саклап калу, мәдәни мирас объектының тарихи-шәһәр төзелеше яисә табигый мохитен саклау эшләреннән тыш, җир, төзелеш, мелиоратив һәм башка эшләр башкару;

- кондиционерларның мәдәни мирас объектының фасадларында һәм түбәсендә, эре габаритлы антенналар һәм инженерлык җиһазларының башка элементларын урнаштыру;

- тышкы реклама чараларын урнаштыру;

- җир өсте ысулы белән инженерлык инфраструктурасы объектларын (тышкы су белән тәэмин итү, канализация, җылылык белән тәэмин итү, газ белән тәэмин итү, электр белән тәэмин итү, телефонлаштыру һ.б.) үткәрү;

- киосклар, павильоннар, лапаслар, кече архитектур формалар урнаштыру, югалганнарны торгызудан тыш;

- динамик йөкләнеш тудыручы технологияләрне (бәрмәле машиналардан куллану, кривошипно-шатунлы механизмнар, чүкечләр һәм бәрмә хәрәкәтнең башка механизмнарын куллану, мәдәни мирас объектына һәм аның әйләнә-тирәсендәге төзелешләргә күпсанлы машиналарны берьюлы куллану;

- мәдәни мирас объекты территориясен теләсә кайсы төрдәге һәм формадагы төзелеш, көнкүреш калдыклары белән чүпләү;

- агачларны кисү, санитар кисүләрдән тыш

Татарстан Республикасы мәдәни
мирас объектларын саклау
комитетының «___» ____
_____ елның ________боерыгына
3 кушымта

Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, Горький урамы, 24 йорт адресы буенча урнашкан «П.М.Сушенцов йорты», 1904 ел, төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объектының **сак предметы**

1. Бинаның урыны, төзелеш структурасында шәһәр төзелеше һәм композицион характеристикалары, Горький урамындагы кызыл сызык буенча: кишәрлекнең көнчыгыш чиге янындагы ике катлы флигельле тарихи барлыкка килгән чикләрдә йорт биләмәләре территориясе;
2. Ишек алды ягыннан янкормасы 3 катлы бина планында турыпочмаклы бинаның күләм-киңлек структурасы;
3. Бинаның капиталь диварлар чикләрендә күләм-планлаштыру чишелеше;
4. Конструктив схема: чын кирпеч диварлар; проемоларның чын кирпеч киртәләре; кирпеч мичләр; тарихи баскычларның урнашу урыны, конструкцияләре һәм бизәлешенең характеры;
5. Тарихи конфигурация, биеклек тамгалары, бина түбәсенең габаритлары һәм конструктив чишелеше; түбә материалы – фальцланган калай;
6. Бина фасадларының композициясе һәм архитектур чишелеше: үзәк һәм боковой ризалитлар тарафыннан бүлеп бирелгән биш катлы симметрик композиция; декоратив элементлы цоколь диварлары яссылыгыннан чыгыш ясый; ризалитлар почмакларын рәсмиләштерүдә куелган бизәкләр; сталактитлар белән бизәлгән баскычлы карниз; 1 катны ябу дәрәҗәсендә баскычлы халыкара карнизлар; 3 катның дивар өслеге; тәрәзә тоташтыргычларның беренче катта - йозак ташы белән, икенче катта - стильләнгән кронштейннарда сандрик-полочка, өченчедә - ярымтүгәрәк сандрик белән; ярымтүгәрәк тәмамланган өчпочмаклы аттиклар; 2-3 катлы тәрәзә яссылыгында кессонлаштырылган уемнар; 2-3 катлы кронштейннарда 2-3 катлы балконнар (проект белән расланган);
7. Тарихи агач ишек һәм тәрәзәләрнең урнашкан урыны, прапорциясе, геометриясе һәм пыяласы (тарихи материаллар буенча, хәзер юкка чыккан).
8. Парад баскычының мәрмәр валы һәм агач койма белән баскычның декоратив бизәлеше; стенаның аскы яссылыгында бораулап эшләнгән өслек белән;
9. Ишегалдындагы ике катлы турыпочмаклы аркалы тоташтыргычлар белән кушылган хуҗалык корылмалары.

* Сак предметы объектны комплекслы тикшергәндә, шулай ук реставрация эшләрен башкару процессында төгәлләштерелергә һәм өстәмә кертергә тиеш. Асылмалы түшәмнәрне сүтү эшләрен башкарганда түшәмнәрнең тарихи бизәлешенең булуын һәм техник торышын ачыкларга кирәк.

Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, Горький урамы, 24 йорт адресы буенча урнашкан «П.М.Сушенцов йорты», 1904 ел, төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объектының **САК ПРЕДМЕТЫ ТАБЛИЦАСЫ**

№ п/п	**Сак предметы атамасы:**	**Төп элементларның фотофиксациясе /график материаллар**
1	2	3
1.	Бинаның урыны, төзелеш структурасында шәһәр төзелеше һәм композицион характеристикалары, Горький урамындагы кызыл сызык буенча: кишәрлекнең көнчыгыш чиге янындагы ике катлы флигельле тарихи барлыкка килгән чикләрдә йорт биләмәләре территориясе;	Объектның урнашкан урыны
2.	Ишек алды ягыннан янкормасы 3 катлы бина планында турыпочмаклы бинаның күләм-киңлек структурасы;	Горький урамыннан гомум күренеш

		Ишегалдыннан гомум күренеш
3.	Бинаның капиталь диварлар чикләрендә күләм-планлаштыру чишелеше;	-
4.	Конструктив схема: чын кирпеч диварлар; проемоларның чын кирпеч киртәләре; кирпеч мичләр; тарихи баскычларның урнашу урыны, конструкцияләре һәм бизәлешенең характеры;	Гоголь урамыннан гомум күренеш Мич

5.	Тарихи конфигурация, биеклек тамгалары, бина түбәсенең габаритлары һәм конструктив чишелеше; түбә материалы – фальцланган калай;	 Түбә
6.	Бина фасадларының композициясе һәм архитектур чишелеше: үзәк һәм боковой ризалитлар тарафыннан бүлеп бирелгән биш катлы симметрик композиция; декоратив элементлы цоколь диварлары яссылыгыннан чыгыш ясый; ризалитлар почмакларын рәсмиләштерүдә куелган бизәкләр; сталактитлар белән бизәлгән баскычлы карниз; 1 катны ябу дәрәҗәсендә баскычлы халыкара карнизлар; 3 катның дивар өслеге; тәрәзә тоташтыргычларның беренче катта - йозак ташы белән, икенче катта - стильләнгән кронштейннарда сандрик-полочка, өченчедә - ярымтүгәрәк сандрик белән; ярымтүгәрәк тәмамланган өчпочмаклы аттиклар; 2-3 катлы тәрәзә яссылыгында кессонлаштырылган уемнар; 2-3 катлы кронштейннарда 2-3 катлы балконнар (проект белән расланган);	 Үзәк ризалит 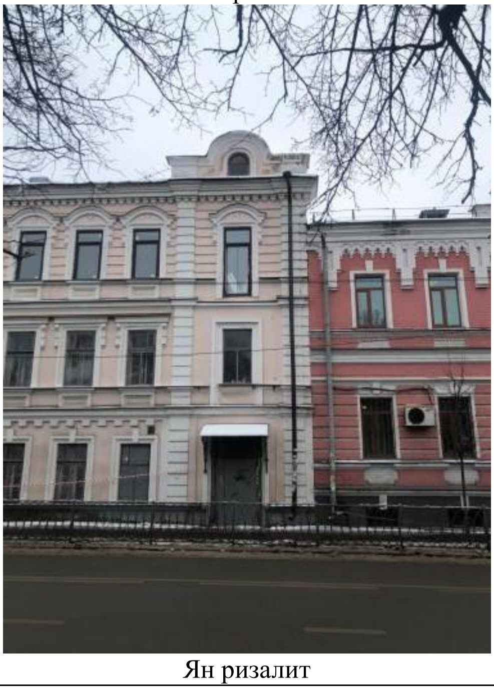 Ян ризалит

1 кат тәрәзәләре

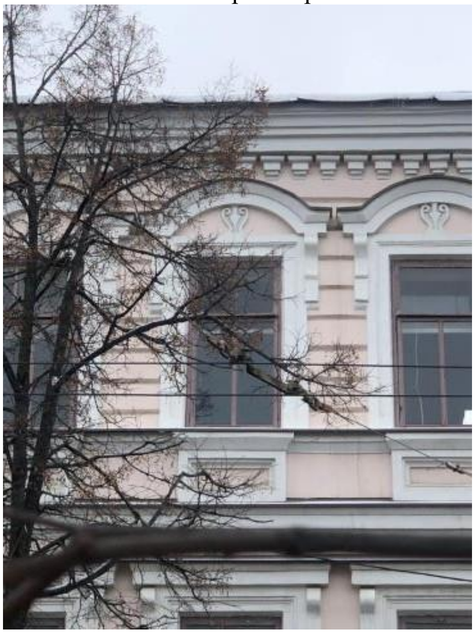

2 кат тәрәзәләре

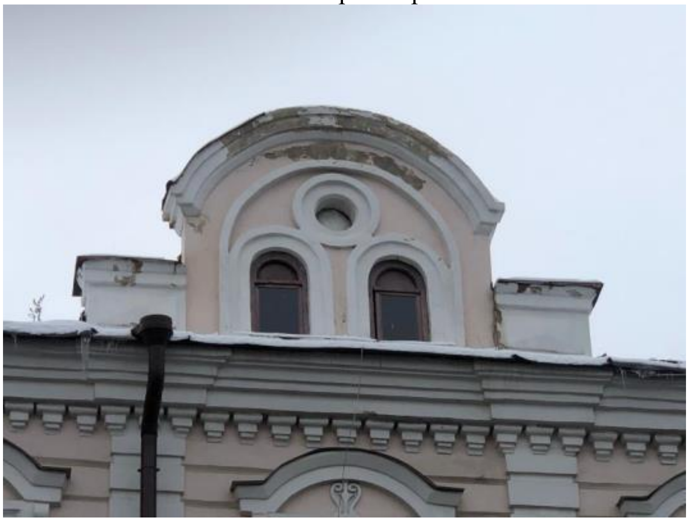

Үзәк аттик

7.	Тарихи агач ишек һәм тәрәзәләрнең урнашкан урыны, прапорциясе, геометриясе һәм пыяласы.	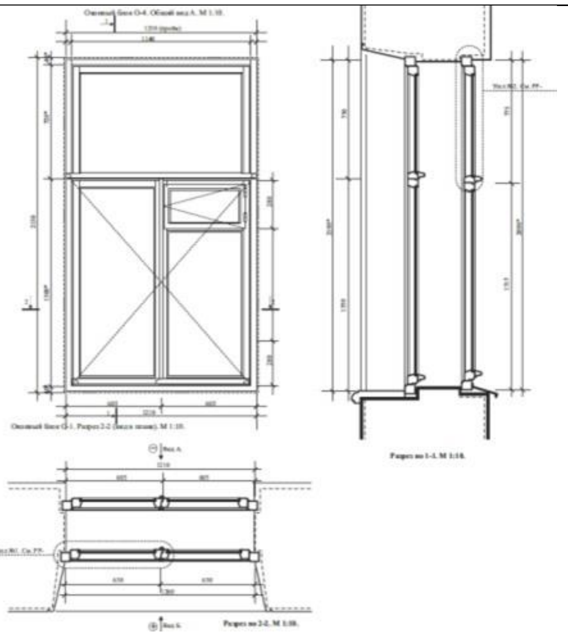 Тарихи агач тәрәзәләрнең пыяласы
8.	Парад баскычының мәрмәр валы һәм агач койма белән баскычның декоратив бизәлеше; стенаның аскы яссылыгында бораулап эшләнгән өслек белән;	Баскыч
9.	Ишегалдындагы ике катлы турыпочмаклы аркалы тоташтыргычлар белән кушылган хуҗалык корылмалары.	Хуҗалык корылмасы